

binnen om te voorkomen, dat de spreeuwen niet met onzen geheelen Curé-oogst zouden gaan strijken. Bij een buurman pikten vluchten van honderd en meer onbarmhartig in de Joden-peren, die ook pas in het hartje van den winter rijp zijn. We vragen ons af: zal de zwarte hende weldra misschien ook de proef nemen met de kleiperen of wel winterjannen?

's Avonds strijken onze kwelgeesten neer in het riet, dat langs den oever van een dooden tak van den Rijn wast; duizenden, ja millioenen overnachten daar. Meen niet, dat ze na een dag van plundertochten spoedig de rust vinden; tot lang na zonsondergang zitten ze daar te snappen en te snateren. Zouden ze elkaar vertellen, welk een heerlijk land de Betuwe is? Misschien prijzen ze wel de boeren, die voor hen zulke heerlijke meikersen, krozen en peren kweeken! Maar de boeren! Geloof me, zij wenschen niet anders dan dat die „zwarte duvels” veilig en wel op de maan zaten!

Rijswijk, (Betuwe) Sept. '15.

B. J. VAN WAGENSVELD.

NASCHRIFT. Kunnen lezers van *D. L. N.* me mededeelen, hoe de spreeuwen zich elders gedragen? Laten ze — ik bedoel de spreeuwen en niet de lezers — in andere deelen van ons land de peren nog met rust?

B. J. v. W.

OVER LEEUWERIKKEN.

IN deze Januari-dagen komt de vogelspeurder nog al eens een enkele keer platzak thuis en krijgt hij weinig anders te zien dan de gewone dagelijksche bewegingen van zijn houtduiven, bonte kraaien, meesjes en goudhaantjes. Notekrakers en pestvogels blijven weg en nu 't zoo zacht blijft, missen we ook de mooie wintervluchten van oude kramsvogels en koperwieken, door vorst of sneeuwstorm uit hun oostelijke kwartieren verdreven.

Toch kan het soms meevallen en zoo had ik dezer dagen bij een wandeling door 't duin het genoegen, alle drie onze leeuweriksoorten in vrij groote troepen aan te treffen in braakliggende aardappelveldjes. Die zijn in den regel overdadig begroeid met de kleine brandnetel, die zomer en winter door groeit en voedsel verschaft aan een breede schare van vogels. Behalve de leeuwerikken profiteeren er in dezen tijd ook de kneutjes van, terwijl patrijzen, fazanten en houtduiven de plantjes in hun geheel verslinden. Nu vond ik onze drie leeuweriksoorten in één en het zelfde veld, maar toch in streng gescheiden gezelschappen, die op den helderen dag reeds aan hun kleur te onderscheiden waren: de kuifleeuwerikken eventjes groenachtig, de boomleeuwerikken eventjes rossig, de akkerleeuwerikken eventjes geelachtig: zeer subtiele tintverschillen, maar toch duidelijk te zien. De troepjes waren respectievelijk 12, 9 en 16 stuks sterk en ik moest ze wel voor reisgezelschappen houden. Ook bleven ze tot gezelschappen vereenigd, toen ze aan den haal gingen: de boomleeuwerikken het eerst en die gingen vrij wel dadelijk de lucht in, de kuifleeuwerikken het laatst, nadat ze eerst als kleine patrijsjes heele einden hadden rondgerend, hun spitse kuif in den nek.

Behalve de troepen van kuifleeuwerikken en boomleeuwerikken in het duin vind ik ze ook verstrooid: de eersten in Zandvoort en IJmuiden, waar ze over de straat loopen, even goed als in Nijmegen of Deventer. Hoe is het nu in het daartusschen gelegen gebied? In Bloemendaal heb ik er ook eens een langs den weg zien loopen, maar in Haarlem zijn ze al een heel groote zeldzaamheid en in Amsterdam komen ze om zoo te zeggen nooit. Misschien willen vriendelijke lezers mij wel eens inlichten, in welke steden die kuifleeuwerikken zich 's winters al zoo vertoonen? Hoever zakken ze af langs de groote rivieren, waar ontbreken ze geheel en al? Wanneer vertrekken ze, of blijven ze soms het heele jaar?

Langs den binnenzoom der duinen vind ik de boomleeuwerik in paren of in afzonderlijke

exemplaren en die zijn het, die nu op zachte, liefst zonnige dagen zingen. Zonder ringproeven is natuurlijk niet uit te maken, of dit nu werkelijk standvogels zijn. Dat er veel boomleeuwerikken door onze duinen trekken vooral in Maart en October heb ik herhaaldelijk waargenomen, en ook dat ze tijdens den trek spelen en zingen.

De akkerleeuwerik als overwintelaar komt veel algemeener voor, dan men wel denkt, vooral langs den zeekant. Op Texel zijn ze alle dagen van het jaar aanwezig en bij Amsterdam aan de Zuiderzee ook. De netels, de melden en de duizendknoopen zorgen voor voldoende voedsel.

De Akkerleeuwerik met een larve.

Foto BONAR.

Toch doet men verkeerdt met de leeuwerikken te beschouwen als voornamelijk zaadeters. Zoo gauw de emelten en ritnaalden naar boven komen, zijn de vogels er bij en de hiernevens afgebeelde akkerleeuwerik met de dikke larf in zijn bek moge eraan herinneren, dat deze zangers buitengewoon vlijtige insectenverdelgers zijn. Ik wijs daar nog eens op, omdat dezer dagen mij een boek over tuinbouw in

handen kwam en in de daarin opgesomde bestrijders van ritnaalden en emelten de leeuwerik in het geheel niet genoemd werd evenmin als de scholekster, die in dit opzicht ook een extra prijsje verdient. Alle drie de leeuweriksoorten vangen niet alleen de ritnaalden maar ook de kniptorren zelf en gaan zodoende de verspreiding van de ritnaaldenplaag tegen. Je moet die kniptorretjes maar eens zien vliegen op een mooie Meimorgen: eerst kruipen ze tegen de grassprietjes omhoog en dan gaat het de lucht in. Aardig om te zien, maar wee het tuintje waar de eierleggende wijfjes neerstrijken. Houdt dus de leeuwerikken in eere.

JAC. P. TH.

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN.

De een en twintigste jaargang (1915) van het „Tijdschrift over Plantenziekten“ is met de zooeven tegelijkertijd verschenen 5de en 6de aflevering afgesloten.

Deze dubbele aflevering bevat vooreerst een artikel over »De roode worm« der Frambozen (*Lampronia rubiella* Bjerk), door den Heer M. v. Poeteren. Deze »worm«, de rups van een vlindertje, werd in 1909 voor het eerst aan het Instituut voor Phytopathologie gezonden in een zending frambozenstengels uit Zundert, waarvan de knoppen door het rupsje waren uitgevreten.

Sedert is gebleken, dat dit insect niet zelden op verschillende plaatsen van ons land, maar vooral in de streek van Zundert, de opbrengst der frambozenvelden tot minder dan de